

Θασιακή Ένωση Καβάλας

Έθιμα της Θάσου στον
Κύκλο του Χρόνου

Ημερολόγιο 2020

Έθιμα της Θάσου στον Κύκλο του Χρόνου

Η Θ.Ε.Κ. συνεχίζει και φέτος το νοσταλγικό ταξίδι της στον μαγευτικό κόσμο της παράδοσης και του πολιτισμού.

Ήθη, έθιμα και παραδόσεις: Τρεις έννοιες που συνδέονται στενά μεταξύ τους και συμπληρώνουν αρμονικά η μία την άλλη.

Γιορτές, πανηγύρια, χοροί, τραγούδια, τοπικές γεύσεις, λαϊκή τέχνη, φορεσιές, ντοπιολαλιά, συνθέτουν τον πλούσιο λαϊκό πολιτισμό της Θάσου.

Με το **Ημερολόγιο** του **2020** ο ιστορικός σύλλογός μας επιχειρεί να προβάλει ένα σημαντικό κομμάτι αυτού του πολιτισμού· επιχειρεί να αναδείξει **έθιμα της Θάσου** που διατηρούνται ακόμα ζωντανά και που οι ρίζες τους χάνονται στα βάθη των αιώνων· **έθιμα** που έχουν σχέση με τον **«κύκλο της ανθρώπινης ζωής»** (γάμος) και **έθιμα** που συνδέονται με τον **«κύκλο του χρόνου»** (θρησκευτικές γιορτές στις τέσσερις εποχές του έτους).

Ξεχωριστή θέση στη θασιακή λαϊκή παράδοση έχουν οι γιορτές του Δωδεκαήμερου (Χριστούγεννα, Πρωτοχρονιά, Φώτα), ενώ και ο εορτασμός του

Πάσχα συνοδεύεται με πολύ ιδιαίτερα και πρωτότυπα έθιμα, όπως το **«Για βρέξ' Απρίλη μ'»**.

Σε κάθε χωριό της Θάσου, σε ξωκλήσια και εκκλησίες, τα τοπικά πανηγύρια δε σταματούν όλο το χρόνο. Διοργανώνονται από τους κατοίκους την ημέρα της γιορτής του αγίου που τιμούν. Εκεί, όσοι παραβρεθούν, θα έχουν την ευκαιρία να γευτούν τοπικές γεύσεις, να πουν και να χορέψουν μαζί με τους ντόπιους.

Στη Θάσο έθιμα όπως **«ο θασίτικος γάμος»** και το **«πώς του τρίβουν του πιπέρι»**, παρά τον πανελλήνιο χαρακτήρα τους, αποκτούν ξεχωριστή φυσιογνωμία, προσαρμοσμένα στις παραδόσεις και συνήθειες του νησιού μας.

Μέσα από εικόνες και μυρωδιές, τελετές και μυσταγωγία τα έθιμα και οι παραδόσεις μάς ενώνουν με το παρελθόν και μας καλούν, σε πείσμα των καιρών, να συνεχίσουμε να τα τηρούμε. Γιατί, όπως λέει και ο μεγάλος μας ποιητής **Γιώργος Σεφέρης**, **«σβήνοντας ένα κομμάτι από το παρελθόν είναι σαν να σβήνουμε και ένα αντίστοιχο κομμάτι από το μέλλον»**.

Καλά Χριστούγεννα
Ευλογημένο και Δημιουργικό το 2020

Ο Πρόεδρος και το Δ.Σ. της Θασιακής Ένωσης Καβάλας

Ευχαριστούμε θερμά όλους όσους μας βοήθησαν στη συλλογή των εθίμων και των φωτογραφιών. Θερμές ευχαριστίες εκφράζουμε και σε όσους μας ενίσχυσαν οικονομικά για την έκδοση του Ημερολογίου.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Η μεταφορά της προίκας, αρχές δεκαετίας του 1960.

Δίσεκτος χρόνος και γάμος

Όπως είναι γνωστό κάποια χρόνια (έτη) λέγονται δίσεκτα. Είναι αυτά που έχουν 366 μέρες και ο Φεβρουάριος έχει 29 ημέρες. Μπορούμε να βρούμε ποιο έτος ήταν στο παρελθόν ή ποιο θα είναι στο μέλλον δίσεκτο. Πώς; Αν τα δυο τελευταία ψηφία του ζητούμενου έτους διαιρούνται ακριβώς διά 4, είναι δίσεκτο : π.χ. τα έτη 1824 ή 1916 ήταν δίσεκτα και τα έτη 2512 ή 2860 θα είναι δίσεκτα.

Το 2020 είναι δίσεκτο έτος.

Πανελλήνια υπάρχει η πρόληψη ότι ένας δίσεκτος χρόνος είναι γρουσουζίκος, κακός, ανάποδος και πηγή κακοτυχίας. Αρκετοί είναι εκείνοι που δεν ξεκινούν μια σοβαρή επιχείρηση, ούτε και πραγματοποιούν οποιοδήποτε έργο σημαντικό και σπουδαίο για τους ίδιους και την οικογένειά τους, για τα οικονομικά ή επαγγελματικά τους συμφέροντα. Υποτίθεται ότι δεν θα έχει αίσια έκβαση. Σε ένα δημοτικό τραγούδι λέγεται: «*Κι ήρθανε χρόνοι δίσεκτοι και μήνες οργισμένοι (= καταραμένοι) κι έπεσε το θανατικό...*».

Και στη θάσο, λοιπόν, κάποιοι προληπτικοί πίστευαν και συμβούλευαν ότι σε δίσεκτο έτος γάμοι δεν έπρεπε να γίνονται. Γιατί δε θα πρόκοβαν, θα ήταν

γεμάτοι βάσανα και προβλήματα.

Μια παροιμία λέει:

«*Σαν είναι χρόνος δίσεκτος, γάμοι να μη γενούνε κι αμπέλια μη φυτεύονται γιατί κακοποδούνε*» (= δεν προκόβουν).

Όλα τα παραπάνω όμως είναι κόντρα στο γεγονός

ότι χιλιάδες γάμοι που γίνονται, είτε στο θάσο είτε παντού αλλού, από μη προληπτικούς κατά τα δίσεκτα έτη αποβαίνουν ευτυχισμένοι. Ενώ κάποιοι άλλοι έχουν τα χάλια τους και τελικά διαλύονται. Και ως είχαν τελεστεί οι τελευταίοι σε χρόνο που δεν ήταν δίσεκτος.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Θεοφάνεια, Σκάλα Πρίνου, αρχές δεκαετίας του 1960.

Έθιμα Πρωτοχρονιάς

Κάλαντα στο νησί μας (Κόλιντρα στη θασιτική ντοπιολαλιά) είχαμε μόνο την Πρωτοχρονιά. Δυο δυο τα παιδιά μ' ένα κλαδί ελιάς στο χέρι κι ένα σακούλι για τα νομίσματα, πήγαιναν από σπίτι σε σπίτι και έψαλλαν, πάντα μπροστά στο εικονοστάσι κι όχι έξω από την πόρτα: **«Την Καλημέρα θα Σας πω, Αη Βασίλης νά 'ναι 'δώ, νά'ναι στ' Αρχοντικό σας ο Μεγάλος Βοηθός σας»**. Μετά κάθονταν οκλαδόν (σταυροπόδι) στο πάτωμα κι έλεγαν: **«όπως έκασα εγώ να καθήσ' κι η κλώσσα μι τα πλια»**. Μετά οι νοικοκυρές τους προσέφεραν καρύδια, χαρουπία, μανταρινία ή σύκα και, σπανιότερα, νομίσματα και γλυκά. Οι νοικοκυραίοι ανήμερα την Πρωτοχρονιά, μετά τη θεία λειτουργία, επέστρεφαν στο σπίτι μ' ένα κλαδί ελιάς και με μια μεγάλη πέτρα, για νά 'ναι πάντα γεμάτο το σπίτι

με όλα τα αγαθά. Την πέτρα την έβαζαν μπροστά στο εικονοστάσι για το καλό της χρονιάς. Ίσως απ' αυτό να προέκυψε το τετράστιχο: **«Σ' αυτό το σπίτι πού 'ρθαμε, πέτρα να μη ραγίσει κι ο νοικοκύρης του σπιτιού, χίλια χρόνια να ζήσει»**. Μετά την κοπή της Βασιλόπιτας ο τυχερός άφηνε το φλουρί στο εικονοστάσι, αφού έκανε πρώτα μια μετάνοια, για ν' αυγατίσει το φλουρί. Όλοι οι καλεσμένοι, συγγενείς και φίλοι, πήγαιναν μαζί με την οικογένεια και κάθονταν γύρω από το αναμμένο τζάκι, τραβούσαν την ανθρακιά προς τα έξω και έριχναν στ' αναμμένα κάρβουνα φύλλα ελιάς, βάζοντας στο νου τους μιαν ευχή. Όποιου το φύλλο γύριζε περισσότερο, εκείνου η ευχή θα πραγματοποιούνταν.

Το έθιμο ονομαζόταν **«ΣΠΟΡΔΙΣΜΑ ΤΩΝ ΦΥΛΛΩΝ»**.

Ιανουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	31	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	01	02

Αρχείο Δέσποινας Καλαμούκη

Πηγές καταγραφής οι αείμνηστες Σταματία Βαλασαμίδου (Καλλιράχη) & Διαμάντω Μαρίνου (Μαριές), 1998.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Κοπέλες παίζουν στην αλάνα του Πρίνου, το 1954.

Τα κόλλυβα του Αγίου Θεοδώρου

Στις 8 Φεβρουαρίου η εκκλησία γιορτάζει τον Άγιο Θεόδωρο Τήρωνος, τον μεγαλομάρτυρα και στρατηλάτη. Όλοι όμως όσοι έχουν το όνομα Θεόδωρος γιορτάζουν το Σάββατο, παραμονή της Κυριακής της Ορθοδοξίας και αρχή της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Αυτό το Σάββατο η εκκλησία «**ποιείται ανάμνησιν**» ενός θαύματος που έγινε με τα κόλλυβα στην Κωνσταντινούπολη, αφού παρουσιάστηκε ο άγιος στον Πατριάρχη, στον ύπνο του. Έκτοτε το Σάββατο αυτό οι νοικοκυρές πήγαιναν κόλλυβα στην εκκλησία που τα λένε «**κόλλυβα του Αγίου Θεοδώρου**». Κάποιες γυναίκες, αντί για κόλλυβα (βρασμένο σιτάρι), πήγαιναν άβραστο ωμό σιτάρι. Τα κορίτσια λοιπόν του χωριού έπαιρναν λίγα κόλλυβα από ένα πιάτο, από αυτά που πήγαιναν στην εκκλησία

οι γυναίκες, ή λίγα σπόρια από το σιτάρι και τα έβαζαν επί τρεις συνεχείς νύχτες κάτω από το μαξιλάρι τους. Πίστευαν ότι ο Άγιος Θεόδωρος, ο οποίος ήταν στρατιωτικός και μάλιστα στρατηλάτης, θα είχε γνωρίσει πολλούς τόπους και πολύ κόσμο όσο ζούσε, αλλά και τώρα, που ήταν Άγιος στους ουρανούς, θα γνώριζε τους πάντες, συνεπώς και το παλικάρι που θα «**πάρουν**», την «**τύχη τους**», όπως έλεγαν. Παρακαλούσαν λοιπόν, να τους φέρει την τύχη τους την νύχτα στα όνειρά τους και να τη δουν και να τη γνωρίσουν.

Η προσευχή τους πριν πλαγιάσουν ήταν: «**Αι-Θόδουρι μ' καλέ μ' και θαυματουργέ μ', σ'ντουν (γ)κόσμου που γυρνάς τις τύχες απαντάς (συναντάς)- αν βρεις κι ντη δική μου πε' την να 'ρθει να μι βρει**».

Φεβρουάριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	31	01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	01

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Παρέα καρναβαλιστών, Παναγία τέλη δεκαετίας του 1960.

Μεγάλες Αποκριές και Καθαρή Δευτέρα

Ατέλειωτο, μακρύ, ήταν το καρναβάλι «εκείνα τα χρόνια» στα χωριά μας. Στο Ραχώνι, στο Καζαβήτι, στην Καλλιράχη, στον μεγάλο θεολόγο, στην Παναγιά και στον Λιμένα, μόλις έμπαινε το Τριώδιο, κάθε χρονιά, εντελώς αυθόρμητα και ανοργάνωτα, από πισσιφίκια μέχρι προχωρημένης ηλικίας άτομα, όλοι έπρεπε να κάνουν το έθιμο, το «**αντέτι**». Να «γίνουν» καρναβάλια και όχι απλά να ντυθούν, όπως λέμε σήμερα.

Το κορύφωμα των καρναβαλιών γινόταν τη Μεγάλη Αποκρία – Τυρινή και την Καθαρή Δευτέρα.... Το βράδυ της Μεγάλης Αποκριάς, ήταν ταμένο στο ολονύκτιο φαγοπότι, κρασokatάνυξη και γλέντι σε οικογενειακό κύκλο. Τη μεγάλη σφραγίδα του όμως τη βραδιά της Μεγάλης Αποκριάς την έβαζε το

μοναδικό και ανεπανάληπτο έθιμό μας «**Το πιπέρι**». Εκείνη λοιπόν τη μεγάλη βραδιά, κατά τις μικρές ώρες, γινόταν η ιεροτελεστία του τριψίματος του πιπεριού: «**Πώς το τριβουν το πιπέρι, του διαβόλου οι καλογέροι**». Από το ταμπεραμένο του Αρχιτρίφτη εξαρτιόταν η επιτυχία της ιεροτελεστίας και η αθυροστομία των συμμετεχόντων.

Τέλος, την Καθαρή Δευτέρα, μέχρι το απόγευμα συνεχιζόταν η κραιπάλη της κρασokatάνυξης και του χορού στους δρόμους, ενώ μόλις έπιανε σούρουπο, έπεφτε η αυλαία όλων των εορταστικών εκδηλώσεων, πάντοτε όμως με την επωδό: «**Τις μεγάλες Αποκριές φέραν δυο σακκιά... λές και την Καθαρή Δευτέρα σκώσαν τα βρακιά 'παντιέρα'**».

Μάρτιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
24	25	26	27	28	29	01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31	01	02	03	04	05

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Λιτανεία της Αγίας Ζώνης, Λιμενάρια, δεκαετία του 1950.

Για βρέξ' Απρίλη μ'

Το έθιμο «Για βρέξ' Απρίλη μ'» τελείται την τρίτη μέρα του Πάσχα στα Καλύβια Λιμεναρίων. Είναι μια ανοιξιάτικη εκδήλωση για την οποία η παράδοση αναφέρει ότι οι κάτοικοι του νησιού μαζεύονται και παρακαλούν το Θεό να βρέξει, για να μην ξεραθούν τ' αμπέλια και να υπάρξει καλή παραγωγή σε σταφύλια και σε γλυκό θασίτικο κρασί. Προέρχεται από προχριστιανικό έθιμο που συμβόλιζε τον κύκλο της ζωής στη φύση. Έτσι, η σπορά του γεωργού φέρνει άφθονο καρπό, αν ο Απρίλης βρέξει δυο φορές κι ο Μάης άλλη μία.

Σήμερα ο ειδωλολατρικός συμβολισμός έδωσε αρμονικά με τον ύψιστο

χριστιανικό συμβολισμό της Ανάστασης, αφού στους στίχους του εθιμικού άσματος προστέθηκαν και οι στίχοι «**τώρα Χριστός Ανέστη, τώρα Αληθώς Ανέστη**». Μετά την πανηγυρική θεία λειτουργία και τη λιτάνευση των εικόνων, σχηματίζεται κύκλος από χορευτές και χορεύτριες, με γυναίκα πάντα πρώτη να σέρνει το χορό. Η γυναίκα αυτή, σύμβολο γονιμότητας και ευτυχίας, αρχίζει πρώτη να τραγουδά τους στίχους «Για βρέξ' Απρίλη μ' **δεύτερο** κι η Μάης καμιά βολέτσα, **τώρα Χριστός Ανέστη, τώρα Αληθώς Ανέστη**» και τους επαναλαμβάνουν οι χορευτές.

Απρίλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	31	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	01	02	03

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

«Η φτώχεια θέλει καλοπέραση», αρχές δεκαετίας του 1920.

Το έθιμο της Πρωτομαγιάς

Το γνωστό έθιμο της Πρωτομαγιάς πήρε το όνομά του από τη ρωμαϊκή θεότητα Μάγια, της οποίας το όνομα προήλθε από την αρχαία ελληνική λέξη Μαία, που σημαίνει τροφός και μητέρα. Ήταν η πρώτη επίσημη γιορτή των ανθέων στην αρχαία Ελλάδα με την επωνυμία «**Ανθεστήρια**». Κεντρικός πυρήνας του εορτασμού της Πρωτομαγιάς σ' όλους τους πολιτισμούς, είναι η ανθρώπινη χαρά για την άνοιξη, η αυθόρμητη λατρεία της βλάστησης, οι μαγικές ενέργειες για την τελειώσή της και η προσπάθεια μετάληψης των δυνάμεων της φύσης.

Απότοκος των δοξασιών αυτών είναι

το «**μαγιάτικο στεφάνι**» από διάφορα άνθη και καρπούς, που στολίζει την πόρτα των σπιτιών. Παλαιότερα στο νησί μας το Πρωτομαγιάτικο στεφάνι το έπλεκαν οι νοικοκυρές με κλαδιά ελιάς και αγιόκλημα, ευχόμενες να γεμίσει το σπίτι τους από ευτυχία και χαρά.

Το στόλιζαν με μαργαρίτες, παπαρούνες και άλλα λουλούδια και προς αποφυγήν ματιάσματος έβαζαν ανάμεσα στα λουλούδια ένα κεφάλι σκόρδο για τη γλωσσοφαγιά, κουκιά με τις ρίζες και τους καρπούς τους για καλή παραγωγή, ενώ για την αγάπη των κοριτσιών έπλεκαν στο στεφάνι ένα κλωνάρι λυγαριάς.

Μάιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	01	02	03
04	05	06	07	08	09	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Αρχείο Δέσποινας Καλαμούκη

Πηγές καταγραφής οι αείμνηστες Σταματία Βαλαμίδου (Καλλιράχη, 1998),

Διαμάντω Μαρίνου (Μαριές, 1998) & Σμαρώ Γιολλάση (2000).

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Πανηγύρι των Αγίων Αποστόλων στο Μεγάλο Καζαβίτι, το 1922.

Το έθιμο του Κλήδονα

«Ο Κλήδονας» είναι έθιμο πανελλήνια γνωστό. Η λέξη προέρχεται από την αρχαία λέξη «κλήδων» που σήμαινε προφητεία ή μαντεία. Το έθιμο αυτό έχει τις ρίζες του στην εποχή του Ομήρου. Τότε χρησιμοποιούσαν τη μαγεία του Κλήδονα για να μαντέψουν τα μελλούμενα. Στα χρόνια του Βυζαντίου το έθιμο συνδέθηκε με τη λατρεία του Ήλιου, γι' αυτό άναβαν φωτιές και πηδούσαν πάνω απ' αυτές για αποτροπή του κακού. Με την πάροδο των χρόνων ο Κλήδονας χάνει το χαρακτήρα της γενικής μαντικής και περιορίζεται μόνο στους ερωτικούς χρησμούς. Χάνει επίσης τον ειδωλολατρικό χαρακτήρα του και συνδέεται με τον Αη Γιάννη, του οποίου τη χάρη επικαλούνται οι πιστοί.

Την παραμονή τ' Αη Γιαννιού τα ελεύθερα κορίτσια παίρνουν απ' τα πηγάδια του χωριού «τ' αμίλητο νερό» σε κανάτια μπακιρένια, πήλινα ή γυάλινα, και το μεταφέρουν σε ρίζα δέντρου ενός απ' τα σπίτια τους, χωρίς να μιλήσουν ή να γελάσουν κατά τη μεταφορά του. Έπειτα κάθε

κορίτσι ρίχνει μέσα στο κανάτι ένα προσωπικό αντικείμενο (δαχτυλίδι, καρφίτσα κτλ.). Σκεπάζουν το κανάτι με κόκκινο πανί και το αφήνουν στην αστροφεγγιά ως το επόμενο πρωί.

Μετά τη θεία λειτουργία συγκεντρώνονται τα κορίτσια εκεί όπου άφησαν «το αμίλητο νερό» και βάζουν ένα νεόνυμφο κορίτσι (πρωτοστέφανο) να ξεσκεπάσει το κανάτι αφού πρώτα πει: «**Ανοίγουμε τον κλήδονα στου Αη Γιαννιού τη χάρη κι ό,τι είνι τυχερό θα βγει το ριζικάρι**». Κατόπιν ανασύρει ένα ένα «τα σημάδια», ενώ η ομήγυρη πλάθει αυτοσχεδιάζοντας ένα ταιριαστό δίστιχο. Αν το δίστιχο είναι ωραίο, η ιδιοκτήτρια αναγνωρίζει και παίρνει το σημάδι που ανασύρει η νεόνυμφη· αν δεν είναι καλό, το σημάδι μένει στ' αζήτητα, γιατί δεν το παίρνει η κοπέλα που το έριξε στο κανάτι. Στο χωριό Καλλιράχη οι μητέρες των ελεύθερων κοριτσιών φτιάχνουν χαλβά στολισμένο με σχέδιο κλειδιού, ώστε οι επισκέπτες που θα κεραστούν να ευχηθούν «**να κλειδώσει το τυχερό**» και ν' ανοίξει ο δρόμος για το γάμο.

Ιούνιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
01	02	03	04	05	06	07
08	09	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	01	02	03	04	05

Αρχείο Δέσποινας Καλαμούκη

Πηγές καταγραφής οι αείμνηστες Σταματία Βαλααμίδου (Καλλιράχη, 1998)

& Διαμάντω Μαρίνου (Μαριές, 2000).

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Αναμνηστική φωτογραφία γάμου, το 1939.

Ο θεολογικός γάμος

Στο θεολόγο οι γάμοι γίνονταν ή ύστερα από προξενικό ή από έρωτα. Οι πρώτοι ήταν περισσότεροι. Οι δεύτεροι, από έρωτα, σπάνια τελούνταν ομαλά. Συνήθως οι ερωτευμένοι νέοι «**κλέβονταν**». Δεν γινόταν απαγωγή, όπως σε άλλα μέρη. Τα δύο νεαρά παιδιά εκούσια και ύστερα από συνεννόηση εγκατέλειπαν την ίδια μέρα τις οικογενειακές τους εστίες και κατέφευγαν σε ένα σπίτι κάποιου συγγενούς (θείου ή θείας) ή φίλου τους. Εκεί καλούσαν τον ιερέα και τους στεφάνωνε με την παρουσία πολύ λίγων προσώπων. Οι γονείς τις περισσότερες φορές, αργά ή γρήγορα, συγχωρούσαν ό,τι είχε γίνει και αποδέχονταν τα γεγονότα.

Έναν γάμο μπορεί να τον έκαναν μια ώρα αρχύτερα, δηλαδή τον επίσπευδαν, σε δύο περιπτώσεις. **Αν η νύφη βρισκόταν εν γαστρί έχουσα**, αν δηλαδή είχαν βιαστεί οι νέοι και η κοπέλα είχε «**γκαστρωθεί**» πριν την ώρα της, ή **αν επέκειτο ο θάνατος** κάποιου πολύ στενού συγγενούς, σ' ένα από τα δύο συγγενολόγια, οπότε θα καθυστερούσε ο αποφασισμένος γάμος αρκετά. Πένθος και γάμος ήταν ασυμβίβαστα.

Πηγαίνοντας στην εκκλησία τα βιολιά έπαιζαν πάντα τον ίδιο σκοπό, τον λεγόμενο «**νυφιάτ'κουν**».

Στην εκκλησία η τέλεση του μυστηρίου γινόταν κανονικά κατά το Ορθόδοξο τελετουργικό. Χαρακτηριστικό ήταν το «**στεφανοφούλ'μα**» στο τέλος της Ιεουργίας. Πρώτοι «**στιφανούφ'λούσαν**» οι γονείς και οι άλλοι συγγενείς, που χάριζαν συνήθως λίρες τυλιγμένες σε τούλι, και τις οποίες καρφίτσωναν στα ρούχα του ζευγαριού. Όλοι οι καλεσμένοι καρφίτσωναν πάνω στα ρούχα χαρτονομίσματα, έτσι ώστε στο τέλος το ρούχο δεν φαινόταν.

Μετά τη στέψη και τη λήξη της τελετής στην εκκλησία ο γαμπρός, η νύφη και η καλεσμένοι πήγαιναν στο σπίτι του γαμπρού εν πομπή και με βιολιά. Εκεί περίμενε η πεθερά της νύφης ακριβώς στο κατώφλι της εισόδου καταστολισμένη και χαμογελαστή. Κρατούσε στα χέρια της έναν «**κιουσέ**» με γλυκό σπιτικό και ένα μόνο κουτάλι. Τα βιολιά έπαιζαν το τραγούδι: «**Για ξέβα μάνα του γαμπρού και πιθερά της νύφης, να δεις τον γιο σ' του σταυραϊτό μια πέρδικα σου φέρνει**»....

Ιούλιος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
29	30	01	02	03	04	05
06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31	01	02

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Στη γιορτή της Παναγίας στο Ραχώνι, το 1931.

Φωτιές τ' Αυγούστου και Δεκαπενταύγουστος: Το Πάσχα του Καλοκαιριού

Παραμονή της 1^{ης} Αυγούστου στο θεολόγο, στα Λιμενάρια και στην Ποταμιά οι κάτοικοι των χωριών ανάβουν τρεις φωτιές μεγάλες, σε ίση απόσταση μεταξύ τους. Μικροί και μεγάλοι πηδούν πάνω από τις φωτιές τραγουδώντας «**Αύγουστε, Κυραύγουστε, με σύκα, με σταφύλια και με του μυλωνά τα ...δια**». Το έθιμο, λένε οι παλιοί, γίνεται με σκοπό να διώξουν τα κακά πνεύματα, αλλά και για την καλύτερη σωματική υγεία όσων πηδούν τις φωτιές. Στήνεται γλέντι γύρω από τις φωτιές κι όταν τελειώσει, αφήνουν τις φωτιές να σβήσουν καλά, μαζεύουν τη στάχτη και τη σκορπούν πάνω στις συκιές, για να κρατούν τα σύκα και να μην τα

ρίχνουν.

Το Δεκαπενταύγουστο τιμούν την Κοίμηση της Θεοτόκου σ' όλο το νησί, αλλά με μεγαλύτερη λαμπρότητα στα χωριά Παναγία, Θεολόγο, Μαριές, Ραχώνι, που οι εκκλησιές τους είναι αφιερωμένες στη Μεγαλόχαρη. Έθιμο είναι τις πρώτες δεκαπέντε μέρες του μήνα οι γυναίκες να φορούν μαύρα ρούχα, ενώ κατά το ίδιο διάστημα πρέπει να νηστεύουν όλοι. Μετά τη θεία λειτουργία ετοιμάζουν οι πιστοί το «**κλουμπάνι ή κουρμπάνι**», δηλαδή παρασκευάζουν φαγητό σε μεγάλα καζάνια έξω από το ναό, με σκοπό να προσφερθεί σε όλους τους προσκυνητές.

Αύγουστος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
27	28	29	30	31	01	02
03	04	05	06	07	08	09
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31	01	02	03	04	05	06

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Οι εκκλησιαστικοί επίτροποι, Καλλιράχη δεκαετία του 1950.

Η Ύψωση του Τιμίου Σταυρού και το έθιμο του βασιλικού

Οι χριστιανοί, μετά τη Σταύρωση του Χριστού, είχαν θάψει τον Τίμιο Σταυρό βαθιά στο χώμα για να μην τον βρουν και τον μολύνουν οι ειδωλολάτρες. Όταν επικράτησε ο χριστιανισμός, η Αγία Ελένη, μητέρα του Μεγάλου Κωνσταντίνου και πρώτου χριστιανού αυτοκράτορα, ήλθε να προσκυνήσει τους Άγιους Τόπους και να βρει τον Τίμιο Σταυρό. Έκανε ανασκαφές και οικοδόμησε ναούς στο όρος των Ελαιών, στο Σπήλαιο της Βηθλεέμ και στο λόφο του Γολγοθά όπου σταυρώθηκε ο Κύριος. Η παράδοση αναφέρει ότι η Αγία Ελένη περπατώντας σ' ένα χωράφι πάτησε μια τούφα βασιλικό που μοσχομύρισε. Ζήτησε από τους εργάτες να σκάψουν σ' εκείνο το

σημείο και έτσι βρέθηκε ο Τίμιος Σταυρός. Στο ναό της Αναστάσεως επάνω από τον Πανάγιο Τάφο η βασιλομήτωρ με τον Πατριάρχη Μακάριο ύψωσαν στις 14 Σεπτεμβρίου του 335 μ.Χ. τον Τίμιο Σταυρό στο ψηλότερο μέρος του ναού. Για να θυμούνται οι πιστοί τον τρόπο ανεύρεσης του Τιμίου Σταυρού μετά τη θεία λειτουργία μαζί με τον Αγιασμό δίνουν οι ιερείς κι από ένα κλαδί βασιλικού.

«Βασιλικός κι αν μαραθεί, κι αν γείρουν τα κλωνιά του, ρίξε νερό στη ρίζα του, να' ρθει στα πρωτινά του». Οι νοικοκυρές χρησιμοποιούν τον Αγιασμένο Βασιλικό για να κάνουν προζύμι για πρόσφορα, ψωμιά και τραχανά.

Σεπτέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
31	01	02	03	04	05	06
07	08	09	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	01	02	03	04

Αρχείο Δέσποινας Καλαμούκη

Πηγή καταγραφής η σείμνηστη θεία Σωτηρία Λεονταράκη, 1986.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Κάτοικοι Θεολόγου στο κλουμπάνι του Αη Δημήτρη, το 1906.

Το κλουμπάν(ι) του Αγίου Δημητρίου

Στις 26 Οκτωβρίου, γιορτή του Αγίου Δημητρίου, πανηγυρίζει ο ενοριακός ναός του χωριού μας (Θεολόγος), που κτίστηκε το 1803 και το εικονοστάσι του (τέμπλο) είναι ξυλόγλυπτο ανεκτίμητης καλλιτεχνικής αξίας. Φήμες αναφέρουν ότι ο μοναχός που το έκανε χρειάστηκε δέκα χρόνια να το σκαλίσει. Πριν αρχίσει ο Όρθρος και η Θεία Λειτουργία, τελείται πάντα Αγιασμός έξω από το ναό και, όταν τελειώσει η Θεία Λειτουργία, βγαίνουν πάλι έξω από το ναό (πιστοί και ιερέας), όπου τελείται αρτοκλασία. Κατά τη διάρκεια της αρτοκλασίας την εικόνα του Αγίου Δημητρίου παίρνει και σηκώνει αυτός που προσφέρει τα περισσότερα χρήματα

στην Εκκλησιαστική Επιτροπή. Ακολουθεί μέγα «κλουμπάν» (από την τούρκικη λέξη kurban = θυσία). Σφάζονται γίδες και άλλα μικρά γιδοπρόβατα, που μαγειρεύουν εθελόντριες γυναίκες της Ενορίας με κρεμμύδια (στιφάδο), κι αν δεν φτάσει για όλους τους πιστούς προσκυνητές, στα καζάνια που είναι στη φωτιά γίνεται δεύτερο φαγητό με «μπλιγούρι» (χοντροαλεσμένο και βρασμένο σιτάρι). Αν κάποιος δεν μπορέσει να πάει στη λειτουργία και στο κλουμπάνι, στέλνει κάποιον άλλον για να του φέρει λίγο ευλογημένο κι αγιασμένο φαγητό. Ακολουθεί γλέντι για τους προσκυνητές μετά το φαγητό με παραδοσιακούς μουσικούς και χορούς.

Οκτώβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
28	29	30	01	02	03	04
05	06	07	08	09	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	01

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

«Μιχαήλ Αρχάγγελος», Θεολόγος 1937.

Το εξαπτερυγο του Μιχαήλ Αρχαγγέλου

Νοέμβριος

Στο μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου υπάρχει εξαπτερυγο με την εικόνα του ομώνυμου Αγίου όπου φυλάσσεται και ο «**Τίμιος Ήλος**», ένα από τα καρφιά της Σταύρωσης, κειμήλιο μεγάλης θρησκευτικής αξίας, αφιερωμένο στη Μονή Φιλοθέου από τον αυτοκράτορα Νικηφόρο Βοτανειάτη.

Οι Θεολογίτες όταν λένε τη λέξη «**Άγιος**» ή «**Μιχαήλ Αρχάγγελος**» εννοούν τον Τίμιο Ήλο μαζί με τον Αρχάγγελο που εικονίζεται πάνω στο εξαπτερυγο. Στη συνείδηση των Θεολογικών, και όλων των Θασίων, οι δύο έννοιες είναι ταυτισμένες απόλυτα και γι' αυτό σημαίνουν το ίδιο πράγμα.

Γι' αυτό αποφασίστηκε να γιορτάζεται ο Μιχαήλ Αρχάγγελος μαζί με τον Τίμιο Ήλο τη Δευτέρα της Διακαινησίμου, μετά το Πάσχα, οπότε έγινε η ανεύρεσή του, αντί στις 8 Νοεμβρίου, που είναι η γιορτή των Ταξιαρχών.

Το Μ. Σάββατο μοναχές φέρνουν το ιερό κειμήλιο από το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο μετόχι του χωριού. Μετά από κάποια δημοπρασία ο πιστός που θα πλειοδοτήσει μεταφέρει την εικόνα από πόρτα σε πόρτα σ' όλο το χωριό, μεταφέροντας τη χάρη του «**Αγίου**» σε κάθε σπίτι.

Τη δεύτερη μέρα του Πάσχα ξεκινά μεγάλη λιτανεία στο Θεολόγο με επικεφαλής τη θαυματουργή εικόνα του Αρχαγγέλου Μιχαήλ. Τη λιτανεία ακολουθούν ιερείς, Θεολογίτες και ξένοι προσκυνητές. Μετά από πορεία τριών ωρών, σε δύσβατο και μακρύ δρόμο, φτάνουν στο μοναστήρι. Ακολουθεί κατανυκτική αγρυπνία στο καθολικό της μονής και την επομένη, μετά τη θεία λειτουργία, ακολουθεί κοινό φαγητό για όλους και διασκέδαση. Το απόγευμα γίνεται, με τον ίδιο τρόπο, η επιστροφή του εξαπτερυγου στο Θεολόγο.

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
25	26	27	28	29	30	01
02	03	04	05	06	07	08
09	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	01	02	03	04	05	06

Ο Δημήτριος
Γαλανός
με τον Άγιο στο
χέρι του.

Βλ. **Νικολάου Σ. Τσιλογεώργη,**

Η μονή Φιλοθέου και το μοναστήρι του Μιχαήλ Αρχαγγέλου στο Θεολόγο,

Θασιακά τ. 9^{ος} σελ. 491 – 452.

❧ Θασιακή Ένωση Καβάλας ❧

Περίφορά της εικόνας του Αγίου Νικολάου, Λιμένας δεκαετία του 1950.

Δωδεκάμερα στη Θάσο

Την παραμονή των Χριστουγέννων, θυμάμαι, λασκάριζε κάπως η φούρια «του μαζέματος» (της ελιάς) και σε κάθε νοικοκυριό υπήρχε ένας οργανισμός προετοιμασίας για όλες τις γιορτές. Οι νοικοκυρές ζύμωναν το ψωμί της εβδομάδας, «τη Χριστόπιτα», και απαραίτητα έκαναν «το σαραγλί». Οι άνδρες φρόντιζαν για τα κρέατα του Δωδεκάμερου, που ήταν κατ' αποκλειστικότητα χοιρινά.

Τη Χριστόπιτα την κόβαμε σε οικογενειακή ιεροτελεστία την παραμονή των Χριστουγέννων. Πρώτα τη θύμιαζε η μάνα μας και μετά ο πατέρας έκοβε ισάριθμα κομμάτια, με πρώτο αυτό του σπιτιού. Για την Πρωτοχρονιά και τα Φώτα

οι νοικοκυρές ετοίμαζαν τη Βασιλόπιτα και τη Φωτόπιτα, τις οποίες κόβαμε πάλι σε οικογενειακή ιεροτελεστία την παραμονή της αντίστοιχης Μεγάλης Ημέρας. Και στις τρεις πίτες (Χριστόπιτα, Βασιλόπιτα, Φωτόπιτα) η νοικοκυρά σχεδίαζε στην πάνω επιφάνεια διάφορα σχέδια – το σπίτι, την καλύβα, τα ζώα, τα μελίσσια, τα δέντρα – κι έβαζε μέσα στη Χριστόπιτα ένα κουκούτσι ελιάς, στη Βασιλόπιτα το φλουρί και στη Φωτόπιτα ένα κουκί. Και τα τρία ήταν σύμβολα καλής σοδιάς και πλούτου. Ο τυχερός της οικογένειας κάθε παραμονή βράδυ, σηκωνόταν από το τραπέζι, πήγαινε στο εικονοστάσι του σπιτιού, έβαζε μετάνοια και το άφηνε δίπλα στα εικονίσματα για να αυγατίσει.

Δεκέμβριος

Δ	Τ	Τ	Π	Π	Σ	Κ
30	01	02	03	04	05	06
07	08	09	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31	01	02	03

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ 2020

ΘΑΣΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ

Ιανουάριος

- 1 Βασίλης, Βασιλική, Βασιλεία,
- 2 Συλβέστρος, Σεραφείμ
- 3 Γενοβέφα
- 5 Θεώνη
- 6 Φώτης, Φωτεινή, Θεοφάνης,
- Θεοφανεία, Φανή, Ιορδάνης, Θεανώ,
- Ουρανία
- 7 Ιωάννης, Ιωάννα, Πρόδρομος
- 8 Αγάθων, Δομινίκη, Παρθένα, Κύρος
- 11 Θεοδόσης, Θεοδοσία
- 12 Τατιάνα, Τατιανή
- 14 Νίνα
- 17 Αντώνης, Αντωνία
- 18 Αθανάσιος, Αθανασία, Κύριλλος,
- Θεοδούλα, Θεόδουλος
- 19 Μακάριος
- 20 Ευθύμης, Ευθυμία, Φαβιανός
- 21 Αγνή, Μάξιμος, Νεόφυτος, Πάτροκλος
- 22 Τιμόθεος, Αναστάσιος, Αναστασία
- 23 Αγαθάγγελος
- 24 Ξένη, Φίλωνας, Ζωσιμάς
- 25 Γρηγόριος, Γρηγορία, Μαργαρίτα
- 26 Ξενοφών
- 28 Χάρις, Παλλάδιος, Τελώνου και Φαρι-
σαίου
- 30 Τριών Ιεραρχών, Μαύρος, Χρυσή
- 31 Ευδοξία, Κύρος

Φεβρουάριος

- 1 Τρύφων, Τρύφωνας
- 2 Υπαπαντή
- 3 Συμεών, Σταμάτης, Σταματία, , Ασημάκης,
- Ασημίνα
- 4 Ισιδώρος, Ιάσιμος, Ιασίμη
- 5 Αγαθή
- 6 Φώτης
- 7 Παρθένιος, Παρθενία

- 8 Ζαχαρίας, Ζαχαρούλα,
- 9 Τελώνου & Φαρισαίου, Νικηφόρος,
- Παγκράτιος, Μάρκελος, Νίκη
- 10 Χαράλαμπος, Χαραλαμπία, Χαρίκλεια,
- Χαρίλαος, Χαρούλα
- 11 Βλάσης, Βλασία, Αυγή, Θεοδώρα
- 12 Μελέτης, Πλωτίνος
- 13 Πρίσκιλλα
- 14 Βαλεντίνος, Βαλεντίνη,
- 15 Ευσέβιος, Ευσεβία
- 16 Του Ασώτου, Πάμφιλος, Παμφίλη,
- 18 Λέων, Αγαπητός
- 19 Φιλοθέη
- 20 Τσικνοπέμπτη
- 22 Ανθούσα
- 23 Της Απόκριεω , Πολύκαρπος
- 25 Ρήγας, Ρηγούλα
- 26 Πορφύρης, Φωτεινή, Σεβαστιανός
- 28 Μαριάννα

Μάρτιος

- 1 Της Τυροφάγου, Ευδοκία, Χαρίσιος,
- Παράσχος
- 2 Καθαρά Δευτέρα , Ευθαλία
- 3 Κλεόνικος, Κλεονίκη
- 4 Γεράσιμος, Μάκης, Μικέας, Μίκης
- 5 Αρχέλαος, Ευλόγιος
- 6 Α' Χαιρετισμοί, Ησύχιος
- 7 Θεόδωρος, Ευγένιος, Ευγενία
- 8 Κυριακή της Ορθοδοξίας, Παγκόσμιος
- Ημέρα της Γυναίκας, Ερμής, Θεοφύλακτος
- 9 Σμάραγδος, Σμαράγδα, Ηλιάνα, Λεόντιος,
- Ξάνθος, Ξανθούλα, Σαράντης, Σαραντούλα,
- 11 Θαλής, Θάλεια, Σωφρόνιος, Σωφρονία
- 13 Β' Χαιρετισμοί, Λεάνδρος, Μάριος
- 14 Βενεδικτός, Βενεδίκτη
- 17 Αλέξιος, Αλεξία
- 19 Χρύσανθος, Χρυσάνθη

- 20 Γ' Χαιρετισμοί
- 22 Γ' Νηστειών, Σταυροπροσκυνήσεως,
- Δρόσος, Δροσούλα
- 25 Ευάγγελος, Ευαγγελία
- 26 Πούλιος, Σύλας, Σύλια, Γαβριήλ
- 27 Δ' Χαιρετισμοί , Λυδία, Μακεδόνιος
- 31 Υπάτιος

Απρίλιος

- 5 Ε' Νηστειών, Αργυρώ
- 6 Ευτύχιος, Ευτυχία
- 10 Δημοσθένης, Ηρακλής, Μιλτιάδης, Περι-
κλής, Σοφοκλής, Επαμεινώνδας, Διονύσης,
- Διονυσία, Όμηρος,
- Πελοπίδας, Παρμενίων, Πολύβιος, Αναξιμέ-
νης, Φιλοποίμην
- 11 Λάζαρος, Αντύπας
- 12 Κυριακή των Βαίων, Βάιος, Βαία, Δάφνη
- 14 Αρίσταρχος, Θωμαίς
- 15 Λεωνίδα
- 19 Το Άγιον Πάσχα, Αναστάσιος, Ανέστης,
- Αναστασία, Πασχάλης, Πασχαλίνα, Λά-
μπρος, Λαμπρινή
- 20 Ζάχος
- 22 Ναθαναήλ, Νέαρχος, Νιάρχος, Θεοχά-
ρης
- 23 Γεωργίος, Γεωργία
- 24 Αχιλλέας, Ζώης, Ελισάβετ,
- 25 Μάρκος
- 26 Θωμάς, Θωμαή
- 29 Ιάσων
- 30 Αργυρώ, Ασημάκης, Ασημίνα, Ιάκωβος,
- Μαλαματή

Μάιος

- 1 Ιερεμίας, Ισιδώρα,
4. Πελαγία
- 5 Ειρήνη, Ειρηναίος, Ευφραίμ

- 6 Σεραφείμ, Σεραφεϊμία
- 8 Θεολόγος, Αρσένιος
- 9 Χριστόφορος, Ησαΐας
- 10 Σίμων
- 11 Αρμόδιος, Μεθόδιος
- 12 Επιφάνιος
- 13 Γλυκερία, Σέργιος
- 14 Αριστοτέλης, Ισιδώρας, Ισιδώρα
- 15 Καλή, Μυροφόρα
- 17 Ανδρόνικος, Ανδρονίκη,
- 18 Ιουλία, Γαλάτεια
- 19 Θεόκτιστος, Μαгдаληνή, Πατρίκιος
- 20 Λυδία
- 21 Κωνσταντίνος, Κωνσταντίνα, Ελένη
- 22 Αιμίλιος, Αιμιλία,
- 24 Μαρκανή
- 28 Της Αναλήψεως
- 29 Θεοδοσία

Ιούνιος

- 1 Πύρρος, Ιουστίνος,
- 2 Νικηφόρος, Μαρίνος
- 4 Μάρθα
- 5 Απόλλων, Δωρόθεος, Δωροθέα, Σελήνη,
- 7 Κυριακή της Πεντηκοστής, Σεβαστιανή,
- Σεβαστή, Σέβη
- 8 Αγ. Πνεύματος, Καλλιόπη
- 9 Ροδάνθη
- 11 Βαρθολομαίος, Βαρνάβας
- 12 Ονούφριος
- 14 Των Αγίων Πάντων
- 15 Αυγουστίνος, Αυγούστα, Ιερώνυμος,
- 18 Έρασμος, Ερασμία
- 19 Παΐσιος, Ζωσιμάς, Ζήσης
- 22 Ευσέβιος, Ευσεβία, Υπάτιος, Υπατία
- 23 Αριστοκλής
- 25 Φεβρωνία, Έρωτας
- 28 Γερμανός

ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΟ 2020

29 Πέτρος, Πέτρα, Παύλος, Παυλίνα
30 Απόστολος, Αποστολία, Μελίτων

Ιούλιος

1 Αργύρης, Αργυρώ, Κοσμάς, Δαμιανός
3 Υάκινθος, Ζουμπουλιά
7 Κυριακή
8 Θεόφιλος, Προκόπιος
11 Ευφημία, Όλγα, Άγιος Ιωάννης ο Θάσιος
12 Βερονίκη, Βερενίκη
14 Ακύλας, Νικόδημος
15 Βλαδίμηρος, Ιουλίττα, Κήρυκος
17 Μαρίνα
18 Αιμίλιος, Αιμιλία
20 Ηλίας, Ηλιάννα
22 Μαγδαληνή, Μαρκέλλα, Μαριλένα
24 Χριστίνα, Αθηνάγορας
25 Άννα, Ολυμπία
26 Παρασκευή, Παρασκευάς, Ερμόλαος
27 Παντελής, Παντελίνα
28 Ειρήνη, Χρυσοβαλάντης, Βαλάντης, Ακάκιος
29 Καλλίνικος
30 Ανδρόνικος, Ανδρονίκη
31 Ιωσήφ, Ιωσηφίνα

Αύγουστος

1 Μάρκελος
6 Σωτήρης-ία, Ευμορφία, Μορφούλα
7 Αστέριος, Αστερία
8 Τριαντάφυλλος, Τριανταφυλλία
10 Λαυρέντης, Λαυρεντία,
15 Μαρία, Μάριος, Παναγιώτης, Παναγιώτα, Δέσποινα, Θεοτόκης
16 Γεράσιμος, Αλκιβιάδης, Σαράντης
17 Λευκοθέα, Μύρων, Μίρκα
18 Φλώρα
20 Σαμουήλ, Θεοχάρης

22 Αγαθόνικος
24 Κοσμάς
25 Βαρθολομαίος, Τίτος
26 Ναταλία, Ανδριανός, Ανδριανή
27 Φανούριος, Φανουρία, Αρκαδία
29 Θεοπίστη
30 Αλέξανδρος, Αλεξάνδρα,

Σεπτέμβριος

1 Αδαμάντιος, Αδαμαντία, Αθηνά, Αντιγόνη, Ασπασία, Αφροδίτη, Δωδώνη, Ελπινίκη, Ερασμία, Ερατώ, Ευτέρπη, Θάλεια, Θεανώ, Καλλίστη, Κλειώ, Κλεονίκη, Κλεοπάτρα, Κοραλία, Μαργαρίτα, Μαριάνθη, Μελέτιος, Μελομένη, Ουρανία, Πανδώρα, Πηνελόπη, Πολυμνία, Πολυνίκη, Σαπφώ, Συμεών, Τερψιχόρη, Χάιδω
2 Μάμας
3 Άνθιμος, Πολύδωρος, Αρχοντία, Φοίβος
4 Ερμιόνη, Μωυσής, Ροζαλία
5 Ζαχαρίας, Ζαχάρω, Ζαχαρούλα
7 Κασσιανή, Σώζωφ
9 Ιωακείμ
10 Εράστη, Εράστος, Μητροδώρα,
11 Ευανθία
13 Αριστείδης, Κορνήλιος
14 Σταύρος, Σταυρούλα
15 Νικήτας, Βισσαρίων
16 Ευφημία, Μελίνα
17 Σοφία, Ελπίδα, Αγάπη, Πίστη, Σόνια
18 Αριάδνη
20 Ευστάθιος, Ευσταθία
21 Ίωνας
22 Φωκάς, Ζωγραφία
23 Πολυξένη, Ξανθίππη, Ξανθίππος
24 Θέκλα, Μυρσίνη, Μυρτώ
25 Ευφροσύνη
27 Ζήνων

29 Κυριάκος, Κυριακή

Οκτώβριος

1 Θηρεσία
2 Κυπριανός
3 Διονύσης, Διονυσία
4 Ιερόθεος, Φραγκίσκος
5 Χαριτινή
7 Σέργιος, Πολυχρόνης, Χρόνης
8 Πελαγία
10 Ευλάμπιος, Ευλαμπία
12 Ανδρομάχη, Ανδρόμαχος
13 Αγαθονίκη, Φλωρέντιος
15 Λουκιανός
18 Λουκάς
20 Γεράσιμος, Αρτέμιος
21 Σωκράτης, Χριστόδουλος, Ούρσουλα
23 Ιάκωβος
24 Σεβαστιανή, Σεβαστή
25 Χρυσάνθη, Χρυσάφης
26 Δημήτριος, Δήμητρα, Δανάη
27 Νέστορας
30 Ζηνοβία, Κλεόπας, Μαρκιανός
31 Αριστόβουλος

Νοέμβριος

1 Αργύρης, Αργυρώ, Κοσμάς, Δαμιανός
2 Αφθόνιος, Αφθονία
4 Ιωννίκιος, Ιωαννίκη
5 Επιστήμη, Λίνος
6 Λεονάρδος
7 Αθηνόδωρος
8 Σταμάτιος, Σταματία, Μιχάλης, Γαβριήλ, Γαβριέλα, Ταξιάρχης, Άγγελος, Αγγελική, Ματίνα, Σεραφεΐμ
9 Νεκτάριος, Νεκταρία
10 Ορέστης
11 Μηνάς, Μήνα, Βίκτωρ, Βικτωρία

ΘΑΣΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΒΑΛΑΣ

13 Χρυσόστομος
14 Φίλιππος
16 Ματθαίος, Ιφιγένεια
18/11 Πλάτωνας
21 Μαρία, Μάριος, Σουλτάνα
22 Φιλήμων
23 Μερόπη
25 Κατερίνα, Μερκούριος
26 Στέλιος, Στέλλα, Στέργιος
29 Φαίδρα
30 Ανδρέας, Ανδριάννα, Ανδριανή

Δεκέμβριος

1 Αρετή, Θεόκλητος, Ιακώβ, Ναούμ,
4 Βαρβάρα, Δαμασκηνός
5 Σάββας, Σαββούλα, Διογένης
6 Νίκος, Νικολέττα
7 Αμβρόσιος
9 Άννα
12 Σπύρος, Σπυριδούλα
13 Ευστράτιος, Λουκάς, Λουκία, Ααρών, Αβραάμ, Αδάμ, Αδαμάντιος, Διαμαντής, Αδαμαντία, Διαμαντούλα,
Διαμάντω, Δαυίδ, Δανάη, Δανιήλ, Δεβόρα, Εύα, Ισαάκ, Ρεβέκκα, Ρουμπίνη, Σάρα
15 Ελευθέριος, Ελευθερία, Ανθή,
17 Διονύσης, Διονυσία, Δανιήλ
18 Σεβαστιανός, Σεβαστή
19 Αγγαία
20 Ιγνάτιος, Άγιος Ιωάννης ο Θάσιος
21 Θεμιστοκλής, Ιουλία
22 Αναστασία
24 Ευγένιος, Ευγενία
25 Χρῆστος, Χριστίνα, Χρύσα
26 Εμμανουήλ, Εμμανουέλα
27 Στέφανος, Στεφάνια
28 Δόμνα, Θεοφίλη
30 Ιωσήφ, Ιωσηφίνα

atrium hotel

THASSOS GREECE

Potos, 64002, Thassos

Tel. 25930 534000 Fax. 25930 53404

Email: atrium@atriumthassos.gr

The Hotel & Touristic Construction & Renovation Specialist

ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
papaoikonoum@gmail.com

AEOLIS THASSOS PALACE

Τηλ. 25930 51831

Email: info@aeolis-thassos.gr

Θάσος Αστρίς, 64000

ΙΚΤΕΟ ΘΑΣΟΥ
ΔΑΛΓΙΑΝΝΑΚΗΣ ΑΕ

ΙΚΤΕ ΘΑΣΟΥ

Αστρίδα, Λιμενάρια, 64002, ΚΑΒΑΛΑΣ
Τηλ. 2593055020

Σούπερ Μάρκετ
ΓΚΑΓΚΟΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΠΟΤΟΣ ΘΑΣΟΥ
ΤΗΛ .25930.51727

ΠΟΤΟΣ ΘΑΣΟΥ
Τ. 25930 52485
Κ. 6946068794

tavernairene@yahoo.com
www.tavernairene.com

του ΚΩΣΤΑ Ι. ΙΑΤΡΟΥ
ΤΑΒΕΡΝΑ ΚΛΕΟΝΙΚΗ

απόλαυση στην πανοραμική μας ταβέρνα...

Σπεσιαλιτέ μας
ΚΟΚΟΡΕΤΣΙ, ΓΟΥΡΟΥΝΑΚΙ, ΚΑΤΣΙΚΑΚΙΙ
...η ποιότητα στη ζεύση...

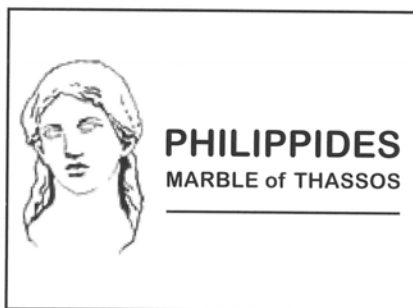
ΘΕΟΛΟΓΟΣ ΘΑΣΟΥ
Τ. 25930 31000 - 31245

**ευρω
κατασκήνωση
Θάσου**

Τ. 25930.22982 - 25930.23280
Fax. 2310.427310

Γ. Παπανδρέου 38 - 54646 - Θεσσαλονίκη
e-mail: info@eurocamp.gr

ΧΟΡΗΓΟΙ 2020

ΤΑΒΕΡΝΑ - ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ
TAVERNA - RESTAURANT

"THEAGENIS"

ΣΟΦΙΑ ΤΣΟΥΛΚΑΝΗ

Skala Potamia - Thassos
T. 25930 61481, 61133

APHRODITE
BAR | RESTAURANT | PIZZA
Σκάλα Ποταμιάς

Hotel
Golden Sand

Jannis Chrisafis
Chrisi Ammoudia Thassos

Summer telephone: 25930.61771

ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ - ΤΑΒΕΡΝΑ
"ΠΛΑΤΑΝΟΣ"

Δημήτριος Καρανικόλας

Στην πλατεία Ποταμιάς Θάσου
Τηλέφωνο: 25930 61281
Κινητό: 6972 227969
6946 281748

Krambousa
RESTAURANT

ΠΑΡΑΛΙΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ
Κώστας & Δημήτρης Κουτλής
Τηλ. 25930 62312

Kastalia
apartments / café / beach bar

Skala Potamia - Thassos

Manager: Anastasia Roumelioti Υπεύθυνη: Αναστασία Ρουμελιώτη
www.kastalia-apartments.gr
κιν. / mobile: (+30) 693 693 0904 * στθ. / landline: (+30) 25930 61620
email: kastalia@live.com.uk

CAPTAIN
FISH TAVERN

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΣΤΡΙΝΟΣ ΣΚΑΛΑ ΠΟΤΑΜΙΑΣ ΘΑΣΟΥ
ΤΗΛ. 2593061160

Ψαροταβέρνα - Ουζερί

ARMENO

Σκάλα Μαριές Θάσου
Τηλ.: 25930 51277